

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Vermilion Energy Netherlands B.V.
Postbus 71
8860 AB HARLINGEN

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Directie Warmte en Ondergrond

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Datum 17 augustus 2020

Betreft Instemmingsbesluit gewijzigd winningsplan Oldelamer

Ons kenmerk

DGKE-WO / 20130965

Uw kenmerk

007/RH/2019

Bijlage(n)

1

Instemmingsbesluit

1. Aanvraag

Vermilion Energy Netherlands B.V. (hierna: Vermilion), heeft op 9 januari 2019 een verzoek ingediend bij de minister van Economische Zaken en Klimaat (hierna: de minister) tot instemming met het winningsplan Oldelamer. De reden voor het indienen van het winningsplan is het herstarten van de productie uit het gasveld Oldelamer, welke sinds 2014 stil ligt. De minister is op grond van artikel 34, derde lid, van de Mijnbouwwet bevoegd te beslissen op deze aanvraag.

Het winningsplan Oldelamer betreft het gasveld Oldelamer, wat geografisch gezien ligt in de provincie Friesland, in de gemeenten Weststellingwerf en De Fryske Marren en in het verzorgingsgebied van Wetterskip Fryslân.

Op 14 juni 2004 is door de toenmalige minister van Economische Zaken ingestemd (kenmerk: ME/EP/UM/4015990) met het toenmalige winningsplan Oldelamer. Krachtens dit winningsplan zou er geproduceerd worden uit gasveld Oldelamer tot en met 31 december 2016 met een cumulatief maximaal productievolume van 3.338 miljoen Nm³ aardgas. Sinds 2014 ligt de productie uit dit gasveld echter stil. Omdat het vorige winningsplan voorzag in productie tot en met 2016, zijn een nieuw (c.q. geactualiseerd) winningsplan en nieuw instemmingsbesluit vereist om de gasproductie te kunnen herstarten.

Vermilion is van plan om de productie uit gasveld Oldelamer te hervatten.

Onderdeel van het plan is het voornemen om een aftakking te boren vanuit een van de bestaande putten. Hiermee wordt beoogd om gas te produceren uit een deel van het gasveld dat slecht door de bestaande twee putten (OLR-01 en OLR-02) is aangesproken. Met het winningsplan wordt gevraagd in te stemmen met een totale cumulatieve productie van 2.596 miljoen Nm³ tot en met 31 december 2039, waarvan na 1 januari 2018 nog maximaal 528 miljoen Nm³ geproduceerd kan worden.

Het bovenstaande betekent dat bij instemming met het verzoek er veel minder geproduceerd zal worden dan waarmee eerder is ingestemd, maar dat de duur van de productie wordt verlengd tot en met 31 december 2039.

DGKE-WO / 20130965

2. Beleid gaswinning in Nederland

In de brief van de minister aan de Tweede Kamer van 30 mei 2018 (Kamerstukken II 2017/18, 33529, nr. 469) over gaswinning uit de kleine velden en de energietransitie, legt het kabinet de prioriteit bij een zo snel mogelijke overgang naar duurzame energie. Zolang het nodig is wil het kabinet aardgas uit de kleine velden winnen, waar en voor zover dit veilig kan. Hoewel in de gebouwde omgeving stevig ingezet wordt op het geleidelijk afbouwen van het gebruik van aardgas, speelt aardgas de komende decennia nog een essentiële rol in de Nederlandse energievoorziening. Op dit moment is de Nederlandse energievoorziening nog voor meer dan 90% afhankelijk van fossiele brandstoffen (olie, gas, steenkool) en aardgas voorziet in ruwweg 40% van onze primaire energiebehoefte. Aardgas is de fossiele brandstof met de minste CO₂-uitstoot en dus het minst belastend voor het klimaat. In de overgang naar duurzame energie, blijft aardgas de komende decennia nog steeds nodig voor de industrie, voor het verwarmen van een groot deel van de huizen en voor het in stand houden van een betrouwbare elektriciteitsvoorziening. Het kabinet geeft voorkeur aan gaswinning uit de Nederlandse kleine velden, zowel op land als op zee, boven import van gas uit het buitenland, als de risico's klein zijn en er geen veiligheidsvraagstuk aan de orde is. Dit is beter voor klimaat, werkgelegenheid, economie, behoud van kennis van de diepe ondergrond en aanwezige gasinfrastructuur. Tevens remt productie in eigen land de toenemende importafhankelijkheid van andere landen. De minister heeft dit laatstelijk toegelicht in de brief aan de Tweede Kamer van 30 maart 2020 (Kamerstukken 2019/20, 32813, nr. 486).

3. Juridisch kader en voorbereidingsprocedure

3.1 Mijnbouwwet- en regelgeving

Een winningsplan dient te worden getoetst aan de Mijnbouwwet en de daarop gebaseerde regelgeving. De artikelen 34, 35 en 36 van de Mijnbouwwet en artikel 24 van het Mijnbouwbesluit vormen het juridisch kader voor deze toetsing.

Op grond van artikel 34 van de Mijnbouwwet dient de gaswinning plaats te vinden overeenkomstig een winningsplan waarmee de minister heeft ingestemd. Het winningsplan geeft concreet inzicht in de wijze waarop de winning wordt uitgevoerd en de effecten daarvan. Het dient te voldoen aan de eisen genoemd in artikel 35 van de Mijnbouwwet en artikel 24 van het Mijnbouwbesluit. Het winningsplan dient onder meer een beschrijving te bevatten van de verwachte hoeveelheid aanwezige delfstoffen, de hoeveelheden jaarlijks te winnen delfstoffen, de bodembeweging ten gevolge van de winning en de maatregelen ter voorkoming van schade door bodembeweging.

Ter beoordeling of met een winningsplan kan worden ingestemd, wordt het winningsplan getoetst aan artikel 36, eerste lid, van de Mijnbouwwet.

De minister kan slechts geheel of gedeeltelijk instemming weigeren of daaraan voorschriften of beperkingen verbinden:

- a. indien het in het winningsplan aangeduide gebied door Onze Minister niet geschikt wordt geacht voor de in het winningsplan vermelde activiteit om reden van het belang van de veiligheid voor omwonenden of het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan;
- b. in het belang van het planmatig gebruik of beheer van delfstoffen, aardwarmte, andere natuurlijke rijkdommen, waaronder grondwater met het oog op de winning van drinkwater, of mogelijkheden tot het opslaan van stoffen;
- c. indien nadelige gevolgen voor het milieu ontstaan;
- d. indien nadelige gevolgen voor de natuur worden veroorzaakt.

Artikel 36, tweede lid, van de Mijnbouwwet bepaalt dat de minister de instemming kan verlenen onder beperkingen of daaraan voorschriften kan verbinden, indien deze gerechtvaardigd worden door een grond als genoemd in artikel 36, eerste lid van de Mijnbouwwet.

3.2 Voorbereidingsprocedure

Vermilion heeft op 9 januari 2019 een volledige actualisatie van het winningsplan Oldelamer bij de minister ingediend. De minister is daarbij verzocht om met het geactualiseerde winningsplan in te stemmen. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat op het geactualiseerde winningsplan Oldelamer de datum 9 januari 2018 staat vermeld. Gezien de begeleidende brief van 9 januari 2019 en de inhoud van het geactualiseerde winningsplan wordt ervan uitgegaan dat de datum 9 januari 2019 wordt bedoeld. In het verdere besluit wordt van deze datum uitgegaan.

Het op 9 januari 2019 ingediende winningsplan wordt beschouwd als een nieuw winningsplan waarop een nieuw instemmingsbesluit moet worden genomen. Het verzoek om instemming wordt niet beschouwd als een verzoek tot wijziging van het vorige instemmingsbesluit. Dit omdat het geactualiseerde winningsplan pas jaren na het aflopen van het voorgaande winningsplan is ingediend en de productie inmiddels 5 jaar stil ligt. Gelet op artikel 34, vierde lid, van de Mijnbouwwet, is dit besluit tot instemming met het winningsplan daarom voorbereid met toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat er geen sprake is van een nieuwe gaswinning: er is immers al 21 jaar gas gewonnen uit gasveld Oldelamer.

Er is advies gevraagd aan het Staatstoezicht op de Mijnen (hierna: SodM) (artikel 127 van de Mijnbouwwet), aan de Technische commissie bodembeweging (hierna: Tcbb)(artikel 35, tweede lid en artikel 114, tweede lid onderdeel a, van de Mijnbouwwet), aan alle betrokken decentrale overheden (artikel 34, vijfde lid, van de Mijnbouwwet) en aan de Mijnraad (artikel 105, derde lid, van de Mijnbouwwet).

Geografisch bezien, ligt het gasveld Oldelamer in de provincie Friesland, in de gemeenten Weststellingwerf en De Fryske Marren en in het verzorgingsgebied van

Wetterskip Fryslân. Om de betrokken decentrale overheden goed te informeren ten behoeve van hun advisering heeft het ministerie van Economische Zaken en Klimaat een informatiesessie georganiseerd. Deze specifiek op het geactualiseerde winningsplan Oldelamer gerichte informatiesessie heeft op 7 mei 2019 plaatsgevonden in het Provinciehuis Friesland te Leeuwarden. Bij deze bijeenkomst waren naast medewerkers van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, ook medewerkers aanwezig van Vermilion, de provincie Friesland, de gemeenten Weststellingwerf en Fryske Marren en Wetterskip Fryslân.

Om omwonenden te informeren over het winningsplan Oldelamer en het ontwerp-instemmingsbesluit van de minister, heeft op dinsdag 5 november 2019, tijdens de periode van terinzagelegging, een publieke informatiemarkt plaatsgevonden in het Dorpshuis De Brêge in Echtenerbrug. Tijdens deze door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat georganiseerde bijeenkomst kon eenieder informatie inwinnen en mondeling zienswijzen indienen.

Terinzagelegging en zienswijzen

Het ontwerp-instemmingsbesluit winningsplan Oldelamer en onderliggende stukken hebben van 25 oktober 2019 tot en met 5 december 2019 ter inzage gelegen bij het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, in de gemeentehuizen van de gemeenten De Fryske Marren en Weststellingwerf, en op <http://www.nlog.nl/opslag-en-winningsplannen-ter-inzage>. Gedurende deze termijn kon eenieder zienswijzen indienen. De kennisgeving hiervan is gepubliceerd in de Staatscourant van 24 oktober 2019 (Stcrt. 2019, nr. 57722), op www.nlog.nl en in de huis-aan-huis-bladen: Jouster Courant, Zuid Friesland, Stellingwerf Totaal en Sneeker Nieuwsblad. Direct omwonenden van het gasveld Oldelamer hebben de kennisgeving per brief ontvangen.

Er zijn 323 ontvankelijke reacties en zienswijzen ingediend, waarvan 18 uniek zijn. Deze reacties en zienswijzen zijn in een nota van antwoord opgenomen en beantwoord. Deze nota met kenmerk DGKE-WO/20179619 is als bijlage bij dit besluit bijgevoegd.

Op 18 augustus 2020 worden alle indieners van een zienswijze per brief geïnformeerd over het definitieve instemmingsbesluit. Op 18 augustus 2020 wordt een kennisgeving van het definitieve instemmingsbesluit geplaatst in de Staatscourant en in de huis-aan-huis-bladen: Jouster Courant, Zuid Friesland, Stellingwerf Totaal en Sneeker Nieuwsblad. Vanaf 18 augustus 2020 zijn de stukken digitaal toegankelijk op de websites: www.nlog.nl/opslag-en-winningsplannen-ter-inzage en www.mijnbouwvergunningen.nl. Het instemmingsbesluit en alle onderliggende stukken liggen van 18 augustus 2020 tot en met 29 september 2020 ter inzage.

4. Adviezen naar aanleiding van de aanvraag

DGKE-WO / 20130965

Op verzoek van de minister hebben de volgende adviseurs advies uitgebracht over het geactualiseerde winningsplan Oldelamer:

- SodM heeft geadviseerd bij brief van 18 maart 2019 (kenmerk: 19062587/ADV-106). Dit advies is onderbouwd met de bevindingen van TNO-AGE (hierna: TNO) dat door SodM is gevraagd om de berekeningen en voorspellingen in het winningsplan te verifiëren op de onderdelen doelmatige winning, bodemdaling en de seismische risicoanalyse (hierna: SRA);
- De Tcbb heeft geadviseerd bij brief van 17 mei 2019 (kenmerk: TCBB/19127544);
- Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Friesland (hierna: de provincie Friesland) heeft geadviseerd bij brief van 4 juni 2019 (kenmerk: 01668716);
- Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Weststellingwerf (hierna: gemeente Weststellingwerf) heeft geadviseerd bij brief van 3 juni 2019 (kenmerk: 0098-AZK-49626);
- Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente De Fryske Marren (hierna: gemeente De Fryske Marren) heeft geadviseerd bij brief van 28 mei 2019 (kenmerk: 1940167883);
- Het dagelijks bestuur van Wetterskip Fryslân (hierna: Wetterskip Fryslân) heeft geadviseerd bij brief van 28 mei 2019 (kenmerk: WFN1905201);
- De Mijnraad heeft geadviseerd bij brief van 19 juli 2019 (kenmerk: MIJR/19184019).

Ten behoeve van hun advisering hebben bovengenoemde decentrale overheden naast het geactualiseerde winningsplan Oldelamer van Vermilion, ook de adviezen van SodM, TNO en de Tcbb ontvangen.

5. Winningsplan op hoofdlijnen, adviezen, zienswijzen en beoordeling

Hieronder worden achtereenvolgens het winningsplan, de adviezen, de beoordeling en de zienswijzen per onderwerp behandeld. Zo wordt op hoofdlijnen beschreven wat Vermilion in het winningsplan Oldelamer heeft opgenomen. Vervolgens worden de adviezen samengevat weergegeven. Daarna volgt de beoordeling van het winningsplan en de adviezen waarbij op basis van een integrale afweging wordt beargumenteerd of het advies al dan niet wordt overgenomen. Ten slotte wordt ingegaan op de zienswijzen en de eventuele gevolgtrekkingen die daar aan worden verbonden.

5.1. Planmatig beheer

5.1.1. Winningsplan

Met het vigerende winningsplan Oldelamer is op 14 juni 2004 ingestemd. Met dat instemmingsbesluit is ingestemd met een verwachte productieduur uit het gasveld

Oldelamer tot en met 31 december 2016. Sinds 2014 ligt de productie echter stil, omdat de reservoirdruk te laag is ten opzichte van de pijpleidingdruk. Vermilion geeft aan voornemens te zijn de productie te hervatten. Dit zal onder andere gebeuren door middel van het boren van een aftakking vanuit een van de bestaande putten (sidetrack). Vermilion geeft aan dat met de sidetrack een ander deel van het bestaande veld wordt aangeboord. De winning zal plaats gaan vinden door middel van natuurlijke stroming door de aanwezige reservoirdruk. De toekomstige productie uit het gasveld Oldelamer wordt geschat op 79 – 528 miljoen Nm³. Er is reeds 2.068 miljoen Nm³ geproduceerd. Het aangevraagde te winnen totaalvolume komt daarmee op maximaal 2.596 miljoen Nm³. Dit blijft binnen het maximum totaalvolume van 3.338 miljoen Nm³ waarmee eerder door de minister is ingestemd.

Vermilion verwacht de nog te produceren hoeveelheid gas te kunnen winnen in de periode van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2039. De gevraagde verlenging geeft feitelijk slechts meer tijd om aardgas te produceren binnen de reeds eerder ingestemde totale volumes, maar nu via zowel bestaande putten als een nieuw te maken aftakking van één van de putten.

5.1.2. Adviezen

Advies SodM

SodM is van mening dat de voorgestelde winning naar de huidige kennis en technieken planmatig en efficiënt uitgevoerd zal worden. SodM adviseert om een volume van 528 miljoen Nm³ gas als maximale productie voor een periode van 20 jaar op te nemen bij een eventuele instemming.

Advies TNO

TNO vindt het genoemde winningspercentage (66 tot 74%) en productieduur (tot 2040) in overeenstemming met de principes van doelmatige en efficiënte winning in genoemde geologische setting.

Advies gemeente De Fryske Marren

De gemeente vindt dat de effectenbeoordeling beperkt is gebleven tot de beoordeling van de effecten van de bodemdaling, terwijl gaswinning ook andere effecten met zich brengt, zoals het realiseren van een nieuw boorgat. In de effectenbeoordeling is verder een splitsing aangebracht in deelvoorkomens Oldelamer-West en Oldelamer-Midden, terwijl in het winningsplan over een dergelijke splitsing niet wordt gerept. Sterker nog, het winningsplan ziet zowel op hervatting van gaswinning, als op een nieuwe boring. In het winningsplan is de topografische kaart opgenomen waarop het gasveld Oldelamer is weergegeven. Dit gasveld lijkt aanzienlijk groter te zijn dan uit de gegevens, zoals deze in te zien zijn via NLOG, blijkt. Deze voorziene "uitbreiding" van het gasveld ligt aan de westzijde en derhalve voornamelijk onder de gemeente. Het is onduidelijk of hier sprake is van twee afzonderlijke gasvelden, dan wel van één gasveld dat groter lijkt te zijn dan aanvankelijk gedacht. Indien sprake is van een nieuw gasveld, dan vindt de gemeente dat dit zowel politieke - als juridische implicaties heeft.

Advies gemeente Weststellingwerf

Op de website www.nlog.nl is momenteel enkel een gasveld zichtbaar dat bijna volledig onder het grondgebied van Weststellingwerf is gesitueerd. Het gasveld Weststellingwerf-West is niet zichtbaar. De gemeente is daarom van mening dat er sprake is van een nieuw gasveld.

Advies provincie Friesland

Met de actualisatie van het winningsplan wil Vermilion de productie opnieuw starten en een nieuw gedeelte aanboren. Het aanboren gaat via een zogenoemde sidetrack vanuit een van de twee bestaande boorputten. De aanvraag betreft een wijziging van het bestaande winningsplan waarin de nadruk ligt om ook een nieuwe boring te plaatsen. Betwist kan worden of het hier een nieuwe aanvraag betreft waarvoor een nieuw winningsplan voor moet worden opgesteld, of dat het nieuwe veld onder de bestaande aanvraag valt omdat vanuit een bestaande boorkelder een sidetrack wordt geboord. De provincie is van mening dat het een nieuw gasveld betreft.

Advies de Mijnraad

In de aanvraag heeft Vermilion aangegeven dat de voorgenomen productie voort zal duren tot en met het jaar 2039. De Mijnraad merkt op dat de huidige toegestane hoeveelheid gewonnen aardgas niet zal worden overschreden door de verlenging van het winningsplan met 20 jaar.

De Mijnraad acht het periodiek rapporteren over de voortgang van de winning uit het gasveld Oldelamer van belang in het kader van de doelmatige winning. De Mijnraad adviseert derhalve om in het instemmingsbesluit op te nemen dat tijdens de winningsduur periodiek (om de vijf jaar) gerapporteerd wordt over de voortgang en prognose van de winning uit het gasveld Oldelamer.

De Mijnraad geeft aan dat de gemeente De Fryske Marren in haar advies heeft opgemerkt dat het deelvoorkomen - dat Vermilion door middel van een aftakking vanuit een bestaande put wil gaan aanboren - mogelijk een nieuw gasveld kan betreffen. In het Regeerakkoord 2017-2021 staat dat in de huidige kabinetsperiode geen opsporingsvergunningen worden afgegeven voor nieuwe gasvelden op land. De Mijnraad wijst erop dat zelfs als zou blijken dat dit een nieuw gasveld betreft, er hiervoor géén nieuwe opsporings- of winningsvergunning nodig is, omdat het veld binnen de geografische grenzen van de afgegeven opsporings- en winningsvergunningen van Vermilion valt. De Mijnraad adviseert dit juridische gegeven en de relatie met het Regeerakkoord helder aan de omgeving te communiceren. Verder raadt de Mijnraad Vermilion aan om, wanneer de informatie beschikbaar is, publiekelijk te maken of het een nieuw gasveld betreft dan wel een aangrenzend breukcompartiment van het reeds bekende gasveld.

5.1.3. Beoordeling

De minister heeft beoordeeld of de effecten van de wijze van winning en de daarmee verband houdende activiteiten met het nieuwe winningsplan Oldelamer anders worden dan waarmee op 14 juni 2004 is ingestemd. De minister

concludeert dat de wijze van winning niet verandert en dat er geen andere beoordeling van de effecten van de wijze van winning is. Dat het boren van een sidetrack vanuit een van de bestaande putten gepland is, maakt niet dat de wijze van winnen verandert. De wijze van winning vindt ook nu nog plaats doordat het gas toestroomt vanwege de hogere druk in het gasveld. Er vinden geen andere activiteiten plaats om het gas te laten toestromen.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat als er sprake zou zijn van een nieuw gasveld, er geen nieuwe opsporings- of winningsvergunning voor nodig is, omdat het veld binnen de geografische grenzen van de afgegeven opsporings- en winningsvergunningen van Vermilion valt. Bovendien is er dan ook via de juiste procedure met het winningsplan ingestemd.

Het beoordelen van de effecten van het boren van een nieuw boorgat valt buiten het toetsingskader voor de onderhavige instemmingsprocedure. Deze effectbeoordeling vindt plaats bij de besluitvorming omtrent (i) de verlening van de omgevingsvergunning door de minister; en, indien van toepassing, (ii) de verlening van de natuurvergunning door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. In die kaders worden respectievelijk de milieu- en natuurgevolgen van de gaswinning betrokken voor zover die niet samenhangen met bodembeweging. Zie in dit verband ook paragraaf 5.5 van dit besluit.

De minister heeft ook gekeken of de winning kan worden aangemerkt als planmatig. Bij planmatig gebruik en beheer van de ondergrond moet er sprake zijn van een efficiënte winning van het aardgas, waarbij de wijze waarop het gas wordt gewonnen, het tempo waarmee de gaswinning plaatsvindt, en de hoeveelheid te winnen gas van belang zijn. In het kader van het planmatig beheer vindt de minister het van belang dat van het technisch winbare gas in een gasveld, mits veilig, een zo hoog mogelijk percentage ook daadwerkelijk wordt gewonnen. De productie van gas kan langzamer gaan dan oorspronkelijk aangenomen en verwacht. Het heropstarten van de productie voorkomt dat winbaar gas achterblijft.

De winning uit het gasveld Oldelamer betreft een bestaande winning. De productie ligt echter stil sinds 2014 omdat de reservoirdruk te laag is ten opzichte van de pijpleidingdruk. Vermilion verwacht, mede door het maken van een aftakking vanuit een van de bestaande putten, weer te kunnen gaan produceren uit het gasveld Oldelamer.

Volgens de productievoorspelling in het nieuwe winningsplan Oldelamer verwacht Vermilion nog 528 miljoen Nm³ gas te kunnen produceren tot en met 31 december 2039. Hierdoor zal er in totaal 2596 miljoen Nm³ gas worden gewonnen. Ten opzichte van de reeds gewonnen hoeveelheid van 2068 miljoen Nm³ is dit een relatief kleine toename. Met het nu voorgestelde maximale productievolume wordt binnen het maximum volume gebleven (3.338 miljoen Nm³) waarmee op 14 juni 2004 is ingestemd (kenmerk: ME/EP/UM/4015990). Het geactualiseerde winningsplan Oldelamer betreft een wijziging in de planning van de activiteiten, maar niet een wijziging van de activiteiten zelf. Er zijn geen andere gebruiksvormen van de ondergrond voorzien, zodat de langere productieduur een andere gebruiksvorm van de ondergrond niet ongewenst onmogelijk maakt.

Conclusie

Gelet op het voorgaande stelt de minister op basis van het winningsplan Oldelamer en de adviezen vast dat bij instemming met het nieuwe winningsplan Oldelamer de wijze van winning niet wijzigt en ook een andere vorm van gebruik van de ondergrond niet onmogelijk wordt gemaakt. De nieuwe periode van gaswinning is in overeenstemming met het planmatig gebruik en beheer van de ondergrond. De minister concludeert dat het hervatten van de productie niet leidt tot een andere beoordeling van de effecten van de wijze van winning, dan ten opzichte van het eerder geldende winningsplan.

5.1.4. Zienswijzen

Een reactie op de zienswijzen over planmatig beheer is gegeven in de Nota van Antwoord onder punt 1. Gelet op de zienswijzen met betrekking tot planmatig beheer zijn er geen gronden om het ontwerp-instemmingsbesluit Oldelamer inhoudelijk te wijzigen.

5.2. Bodemdaling

Gelet op artikel 34, vierde lid, van de Mijnbouwwet wordt bij de beoordeling van het winningsplan gekeken naar de effecten van de bodembeweging ten gevolge van de winning. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen bodemdaling en bodemtrilling. De effecten van bodemdaling worden in dit onderdeel beoordeeld. De effecten van bodemtrilling komen aan de orde in onderdeel 5.3 van dit besluit.

Door gas te winnen, daalt de druk in het gesteente waarin het gas zit opgesloten. Dit zorgt ervoor dat het gesteente onder het gewicht van de overliggende gesteentelagen wordt samengedrukt. Dit wordt ook wel compactie van het gesteente genoemd. Aan het aardoppervlak ontstaat bodemdaling doordat de overliggende lagen meebewegen.

Bodemdaling door gaswinning vindt zijn oorzaak in de diepe ondergrond, veelal meer dan 2 kilometer diep. De gesteentelaag waarin het gas zich bevindt, zal iets compacter worden als gevolg van de gaswinning. Door de gaswinning wordt de druk in die gesteentelaag lager en duwen de bovenliggende aardlagen de gashoudende laag iets ineen. Afhankelijk van onder andere de aard en de dikte van de gashoudende gesteentelaag, kan worden berekend hoeveel centimeter die laag indikt en hoe dat doorwerkt naar de oppervlakte. De bodemdaling zal zich aan de oppervlakte altijd in de vorm van een platte schotel voordoen, egaal oplopend van het diepste punt van de bodemdalingskom naar nul aan de rand van de kom. De bodemdalingskom is groter dan het gasveld zelf en kan bodemdalingskommen van andere mijnbouwactiviteiten overlappen. In dat laatste geval wordt de bodemdaling niet alleen veroorzaakt door de gaswinning in het aangevraagde veld, maar ook door de mijnbouwactiviteit in een ander veld.

5.2.1. Winningsplan

Vermilion geeft aan dat de historische en toekomstige bodemdaling is berekend aan de hand van de methode van G.H.C. van Opstal. Deze methode is verwerkt in het computerprogramma MATLAB, volgens een methode die door TNO is opgezet en door SodM is goedgekeurd.

Eind 2016 is de bodemdaling gemeten en is gebruikt om de modelberekening te kalibreren. De reeds opgetreden bodemdaling sinds de start van de winning in 1993 is 1 tot 2 cm.

DGKE-WO / 20130965

Vermilion schat de toekomstige bodemdaling ten gevolge van gaswinning uit het gasveld Oldelamer op maximaal 1 cm (boven het westelijk gedeelte van het voorkomen). De uiteindelijke bodemdaling (historisch en toekomstig samen) komt uit op maximaal 3 cm op het diepste punt van de bodemdalingssom centraal boven het gasveld Oldelamer.

5.2.2. Adviezen

Advies SodM

De bodemdaling als gevolg van winning uit het gasveld zal volgens de prognose van Vermilion een uiteindelijke waarde hebben van maximaal 3 cm boven het Oldelamer gasveld. Deze bodemdalingsprognose is door TNO geverifieerd en bevestigd, zie hieronder. Op basis van deze evaluatie vindt SodM het aannemelijk dat de uiteindelijke bodemdaling als gevolg van de gaswinning uit het Oldelamer gasveld in totaal maximaal 3 cm zal zijn.

Advies TNO

TNO heeft de inputparameters, de aanpak en de daaruit voortvloeiende bodemdalingsresultaten van Vermilion gecontroleerd en eigenstandig nagerekend. TNO komt uit op 3,1 cm voor de maximale bodemdaling na afloop van de gaswinning uit het gasveld Oldelamer (cumulatief), overeenkomstig de beschrijving van Vermilion van maximaal (afgerond) 3 cm.

Advies Tcbb

De Tcbb kan zich op basis van de haar ter beschikking staande gegevens vinden in de beoordeling van Vermilion, SodM en TNO.

Advies gemeente De Fryske Marren

De focus van de effectenbeoordeling blijft volgens de gemeente ten onrechte beperkt tot het deelvoorkomen Oldelamer-west. Uit de aanvraag blijkt dat de bodemdaling zich centraal boven het gasveld Oldelamer zal voordoen. Op dit punt is de effectenbeoordeling volgens de gemeente onvolledig.

Advies provincie Friesland

Extra ontwatering van het gebied zal mogelijk de autonome bodemdaling door oxidatie van veen en inklinking van klei versterken. Dit heeft mogelijk effect op natuurgebieden, gebouwen van inwoners in het gebied.

5.2.3. Beoordeling

Bodemdaling

In het verzoek tot instemming met het geactualiseerde winningsplan Oldelamer is door Vermilion een prognose voor de bodemdaling opgenomen van maximaal 3 cm. De reeds opgetreden bodemdaling is 1 tot 2 cm.

Mede op basis van de adviezen van SodM en TNO baseert de minister zich in zijn beoordeling op een verwachte bodemdaling van maximaal 3 cm.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat de bodemdaling over het gehele gasveld

is beoordeeld en dat wordt uitgegaan van het diepste punt van de bodemdalingskom. Hierbij is de bodemdaling boven het gehele Oldelamer gasveld betrokken (zie ook paragraaf 6.4 van het winningsplan) en hebben SodM, TNO en de Tcbb geadviseerd over de te verwachten effecten boven het gehele Oldelamer gasveld. Ook bij de beoordeling van de andere effecten van de gaswinning wordt uitgegaan van de bodemdaling boven het gehele Oldelamer gasveld.

Cumulatie bodemdaling

De minister constateert dat de (te verwachten uiteindelijke) bodemdalingskom boven het Oldelamer gasveld geen overlap heeft met de (te verwachten uiteindelijke) bodemdalingskom van de gaswinning uit de gasvelden De Blesse, Blesdijke en Blesdijke – East.

Meetplan

Ingevolge artikel 30, eerst lid, van het Mijnbouwbesluit verricht de uitvoerder metingen naar bodembeweging ten gevolge van het winnen van delfstoffen. De metingen dienen te worden uitgevoerd volgens een meetplan. Het meetplan omvat de duur van de gaswinning en de daaropvolgende 30 jaar (artikel 41, eerste lid, van de Mijnbouwwet), waarbij Vermilion gedurende de gaswinning en de daaropvolgende 5 jaar het meetplan jaarlijks dient te actualiseren. De bodemdaling voor het gasveld Oldelamer wordt gemeten volgens het meetplan voor Oldelamer. Een actualisatie van het meetplan moet op grond van artikel 30, zesde lid, van het Mijnbouwbesluit jaarlijks aan SodM worden gestuurd. Het meetplan Oldelamer is gepubliceerd op www.nlog.nl. Mocht de periodiek gemeten bodemdaling door gaswinning significant afwijken van de huidige voorspelling dan zal Vermilion een actualisatie van het winningsplan moeten opstellen en opnieuw om instemming van de minister verzoeken.

Vermilion zal het meetnet van het meetplan Oldelamer, zoals opgenomen in bijlage 16 van het winningsplan, aanpassen voor het grotere winningsgebied. Het meetplan behoeft de instemming van de minister, die deze bevoegdheid heeft gemandateerd aan de Inspecteur-Generaal der Mijnen. Voorafgaand aan de gasproductie uit de aftakking zal een bodemdalingsnulmeting worden uitgevoerd (zie p. 36 van het winningsplan).

Autonome bodemdaling

Naast de bodemdaling ten gevolge van gas- of oliewinning zijn er ook andere oorzaken die leiden tot bodemdaling, samengevat onder de term autonome bodemdaling. Veenoxidatie en veen/klei inklinking zijn de twee meest voorkomende oorzaken van autonome bodemdaling. De mate van autonome daling kan worden bepaald aan de hand van metingen en/of modelvoorspellingen. Voorspellingen van autonome bodemdaling gaan uit van bepaalde grondwaterscenario's. Dit zijn aannames over het toekomstig waterpeilbeheer door de waterschappen. Figuur 6-2 in het winningsplan toont een voorspelling voor de autonome daling in het betreffende gebied voor de periode 2011-2061. De voorspelling geeft een schatting van de autonome daling wanneer het grondwaterpeil meebeweegt met de bodemdaling in deze periode. Geconcludeerd wordt dat de autonome bodemdaling in dit gebied op basis van deze aannames enkele centimeters kan zijn tot lokaal 10 – 50 cm over een periode van 50 jaar.

De minister beoordeelt een winningsplan op de effecten van de gaswinning, waar bodemdaling er één van is. Autonome bodemdaling is geen effect van de gaswinning, omdat deze bodemdaling ongeacht gaswinning zal optreden. In casu is de minister van oordeel dat een te verwachten maximale bodemdaling van 2 cm dermate klein is, dat er, anders dan de provincie Friesland stelt, geen/nauwelijks extra ontwatering zal plaatsvinden wat leidt tot (extra) autonome bodemdaling. Daarbij is maximaal 2 cm bodemdaling ten opzichte van een verwachte autonome bodemdaling van 10 – 50 cm bijzonder klein en zal gezien de grootte van de autonome bodemdaling nauwelijks merkbaar zijn. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat het grootste deel van het deel van het Oldelamer gasveld waaruit met de te hervatten productie geproduceerd zal worden, onder het Tjeukemeer ligt. Dit betekent dat er op deze plek geen sprake zal zijn van ontwatering.

Afwijking bodemdaling

Mocht de periodiek gemeten bodemdaling door de gaswinning groter zijn of sneller tot stand komen dan de huidige voorspelling dan zal Vermilion een actualisatie van het winningsplan moeten opstellen indien zij de winning wenst voort te zetten. Indien dit het geval blijkt te zijn in de toekomst, zullen alle betrokken decentrale overheden en inwoners uiteraard tijdig betrokken worden. Dit is met het adviesrecht in de Mijnbouwwet verankerd. Daarnaast heeft Vermilion zich, evenals de andere operators, door ondertekening van de NOGEPA gedragscode, er onder andere toe verbonden om tijdig en adequaat te communiceren met belanghebbenden over effecten van de winning in alle fasen van de winning.

Conclusie

Gelet op het voorgaande en op basis van het winningsplan en de adviezen, vindt de minister het aannemelijk dat de nog te verwachten toekomstige bodemdaling als gevolg van de gaswinning in het gasveld Oldelamer conform de prognose in het winningsplan verloopt en nog 1 tot 2 cm zal bedragen. Ook vindt de minister het aannemelijk dat de uiteindelijke totale bodemdaling maximaal 3,1 cm zal bedragen. De minister baseert zich daarbij op de adviezen van SodM, TNO en de Tcbb. Aldus ziet de minister in de verwachte bodemdaling geen aanleiding om instemming te weigeren of om beperkingen of voorschriften ten aanzien van de bodemdaling aan zijn instemming te verbinden.

5.2.4. Zienswijzen

Een reactie op de zienswijzen over bodemdaling is gegeven in de Nota van Antwoord onder punt 2. Gelet op de zienswijzen met betrekking tot bodemdaling zijn er geen gronden om het ontwerp-instemmingsbesluit Oldelamer inhoudelijk te wijzigen.

5.3. Bodemtrilling

5.3.1. Winningsplan

Voor het bepalen van de kans op geïnduceerde bevingen als gevolg van het winnen van gas uit het gasveld Oldelamer heeft Vermilion een risicoanalyse uitgevoerd conform de Leidraad Seismische Risicoanalyse: 'Methodiek voor risicoanalyse omtrent geïnduceerde bevingen door gaswinning'. De SRA laat zien

dat het gasveld Oldelamer in de laagste seismische risicocategorie valt, risicocategorie I. De kans op een geïnduceerde beving met een magnitude groter dan 1.5 wordt verwaarloosbaar geacht.

Het monitoren van de seismische activiteit rondom het gasveld Oldelamer zal worden gerealiseerd met behulp van het huidige KNMI-netwerk. Vermilion is, in overleg met het KNMI, bezig om de dekkingsgraad van het seismometernetwerk te verbeteren. Een aantal additionele stations zijn al gerealiseerd, waarmee de dekkingsgraad bij het gasveld Oldelamer ruim voldoende is.

5.3.2. Adviezen

Advies SodM

SodM geeft aan dat Vermilion concludeert dat de kans op beven als gevolg van het winnen uit het gasveld Oldelamer verwaarloosbaar is en daarmee valt in de seismische risicocategorie I. Dit is de laagste risicocategorie van de SRA-leidraad. TNO heeft de SRA gecontroleerd en stemt in met de resultaten. Op basis van deze evaluatie vindt SodM het aannemelijk dat het risico op bevingen beperkt is. Monitoring van seismische activiteit via het reguliere monitoringnetwerk van het KNMI is volgens SodM voldoende.

Advies TNO

TNO merkt op dat er geen historische bevingen gemeten zijn, gerelateerd aan het gasveld Oldelamer. Volgens de SRA die Vermilion heeft uitgevoerd is er een verwaarloosbare kans op beven omdat de verhouding tussen de stijfheid van de afsluitende laag ten opzichte van het reservoirgesteente onder de drempelwaarde blijft. Het gasveld Oldelamer valt daardoor in de laagste seismische risicocategorie, risicocategorie I.

TNO heeft de SRA van Vermilion gecontroleerd en eigenstandig nagerekend. Net als Vermilion classificeert TNO het gasveld Oldelamer in risicocategorie I met een verwaarloosbare kans op beven.

Advies Tcbb

De Tcbb geeft aan dat er tot op heden geen aardbevingen zijn geregistreerd in of boven het gasveld Oldelamer. Voorts wordt aangegeven dat TNO de SRA van Vermilion op het gasveld Oldelamer heeft geverifieerd en correct heeft bevonden en dat SodM hiermee instemt.

De Tcbb kan zich, op basis van de haar ter beschikking staande gegevens, vinden in de beoordeling van het seismisch risico door Vermilion, SodM en TNO. Plaatsing in risicocategorie I houdt in dat de kans op bevingen beperkt is. De Tcbb acht het bestaande seismische netwerk van het KNMI voldoende voor de monitoring van seismische activiteit in het gasveld Oldelamer.

Advies provincie Friesland

SodM en de Tcbb benoemen in hun advies dat op ongeveer 10 km afstand van het gasveld Oldelamer een beving heeft plaatsgevonden, nabij het dorp De Hoeve. De beving wordt toegeschreven aan de waterinjectie die heeft plaatsgevonden in het gasveld bij De Hoeve/Weststellingwerf. Vermilion geeft aan dat de kans op seismische activiteit in de ondergrond bij het veld Oldelamer verwaarloosbaar is. De provincie blijft zich toch zorgen maken over de beving die heeft plaats

gevonden bij De Hoeve en de mogelijke gevolgen die het heeft voor de omliggende velden.

DGKE-WO / 20130965

5.3.3. Beoordeling

Als gevolg van gaswinning kan de druk in de ondergrond dalen en kunnen spanningsverschillen optreden. Soms kan daardoor een kleine, plotselinge verschuiving in de ondergrond optreden op de plek van een breuk. Dat is een bodemtrilling. Als de bodemtrilling sterk genoeg is, kan deze gevoeld worden en spreekt men ook wel in het dagelijks algemeen taalgebruik van een aardbeving. In de eerste stap van de SRA – de screening van het potentieel van het gasveld om aardbevingen te genereren - wordt een veld al dan niet ingedeeld in risicocategorie I. (Alleen ingeval de screening uitwijst dat een gasveld niet in risicocategorie I valt, wordt overgegaan tot stap 2 van de methodiek.)

De screening van het potentieel wordt gedaan aan de hand van de deterministische seismische hazard studie (DHAIS) [TNO 2012 R11139]. In deze studie worden uitspraken gedaan over de kans op beven van een gasveld aan de hand van de eigenschappen van een gasveld. Gasvelden die geen gelijkenis hebben met de karakteristieken van velden die in het verleden gebeefd hebben, worden ingedeeld in de categorie 'verwaarloosbare kans', risicocategorie I. Uit de SRA en de adviezen van SodM, TNO en de Tcbb blijkt dat het gasveld Oldelamer is ingedeeld in risicocategorie I; de adviseurs onderschrijven de berekeningen van Vermilion.

Beving bij De Hoeve

Op 26 november 2009 is bij het dorp De Hoeve op een diepte van 2 km een beving met een lokale sterkte $M=2,8$ gemeten. Deze beving vond plaats in de omgeving van de kleinschalige waterinjectie van Vermilion in Weststellingwerf (WSF-01). Op basis van het KNMI statusrapport 2010 concluderen Vermilion en het KNMI dat de oorzaak meest waarschijnlijk gelegen is in de waterinjectie-activiteiten. Ook SodM heeft bevestigd dat het aannemelijk is dat de beving destijds door de waterinjectie is ontstaan.

In zijn brief van 15 april 2013 (kenmerk 13066418) stelt SodM over aardbevingsrisico's dat een beving in eerste instantie onderzocht wordt door het mijnbouwbedrijf waarna het onderzoek aan SodM moet worden overgelegd. Als niet om nader onderzoek gevraagd wordt, vindt het SodM de gegeven verklaring aannemelijk. Uit een mail (d.d. 15 mei 2013) van het SodM (openbaar gemaakt in het kader van het WOB-besluit van 15 oktober 2013, kenmerk 13157223) blijkt dat het SodM ervan uitgaat dat de beving door waterinjectie kwam. Op basis van onderzoek van Vermilion¹ is tevens vastgesteld dat de energie die na de beving in De Hoeve nog in het systeem aanwezig is, zodanig is gereduceerd dat de kans op herhaling van seismische activiteit in de toekomst klein is. Deze conclusie is door SodM geaccordeerd. De waterinjectie bij De Hoeve is gestopt. Het seismisch risico zoals bepaald voor de kleine velden (kans op beven en de maximale beving) kan

¹ SPE 166430, 2013, Inducing Earthquake By Injecting Water In A Gas Field: Water-weakening Effect. Axel-Pierre Bois, CurisTec, Mehrdokht Mohajerani, CurisTec, Niek Dousi, SGS-Horizon, Stijn Harms, Vermilion Energy.

niet bij elkaar opgeteld worden in een gebied. De beving bij De Hoeve heeft geen invloed op het gasveld Oldelamer of het seismisch risico van het gasveld Oldelamer.

DGKE-WO / 20130965

De minister merkt op dat bij Oldelamer geen waterinjectie zal plaatsvinden.

Conclusie

De minister stelt vast dat het gasveld Oldelamer tot de laagste risicocategorie (risicocategorie I) behoort en dat de kans op een geïnduceerde beving, en aanverwante schade, verwaarloosbaar is. Door de wijziging van de productieperiode wordt het seismisch risico niet anders dan bij de gaswinning overeenkomstig het voorgaande winningsplan Oldelamer waarmee de minister in 2004 heeft ingestemd.

5.3.4. Zienswijzen

Een reactie op de zienswijzen over bodemtrilling is gegeven in de Nota van Antwoord onder punt 3. Gelet op de zienswijzen met betrekking tot bodemtrilling zijn er geen gronden om het ontwerp-instemmingsbesluit Oldelamer inhoudelijk te wijzigen.

5.4. Schade door bodembeweging

5.4.1. Winningsplan

Volgens de SRA voor het gasveld Oldelamer is de kans op een beving met een magnitude groter dan 1.5 verwaarloosbaar. In verband hiermee wordt geen (of zeer beperkte) schade aan infrastructuur en gebouwen verwacht. Voorts geeft Vermilion aan dat de bodemdalingsskom door aardgaswinning regelmatig is. De dalingen verlopen geleidelijk over meerdere kilometers. Er treden dus aan het terreinoppervlak uiterst geringe hellingen op (<1 cm per km) en nog veel geringere onregelmatigheden. De daling komt bovendien zeer langzaam tot stand (over een periode van jaren). Daarom zal een gebouw geen schade oplopen, of het nu midden in de dalingskom staat of meer naar de rand. Uit tot op heden uitgevoerd onderzoek is dan ook steeds geconstateerd dat er geen gebouwschade te verwachten is door bodemdaling als gevolg van gaswinning.

Indien als gevolg van bodemtrillingen of bodemdaling door gaswinning toch schade ontstaat, dan zal deze door Vermilion worden vergoed overeenkomstig de regels van het burgerlijk recht. Voor bodemdaling in Friesland is er een specifieke regeling waarbij de afhandeling wordt uitgevoerd door de Commissie Bodemdaling Aardgaswinning Fryslân.

5.4.2. Adviezen

Advies SodM

SodM vindt, mede door plaatsing van het gasveld Oldelamer in de laagste seismische risicocategorie (risicocategorie I), dat het risico op bevingen en aanverwante schade beperkt is.

Advies Tcbb

De Tcbb geeft aan dat bij een nog te verwachten bodemdaling van 1 tot 2 cm door de geringe resterende gasproductie redelijkerwijs geen schade aan gebouwen in of nabij het winningsgebied te verwachten is. Gelet op de aard en omvang van de beoogde winning is daarbij naar het oordeel van de Tcbb in het meetplan voorzien in een adequate monitoring van eventuele bodemdaling. De Tcbb ziet dan ook geen aanleiding om aanvullende maatregelen te adviseren. Wat betreft bodemtrilling geeft de Tcbb aan dat plaatsing in de laagste risicocategorie (risicocategorie I) inhoudt dat de kans op geïnduceerde aardbevingen en schade als gevolg daarvan beperkt is. Mocht er toch een geïnduceerde aardbeving optreden dan is de eventuele schade die daardoor ontstaat voor het merendeel van cosmetische aard met een kleine kans op lichte constructieve schade.

Advies gemeente De Fryske Marren

De gemeente geeft aan dat niet voldaan wordt aan de maatschappelijke randvoorwaarden voor de gaswinning uit kleine velden, omdat er nog geen sprake van een landelijke basisvoorziening voor een snelle, efficiënte afhandeling van schades. Het uitvoeren van effectieve nulmetingen aan gebouwen wordt in het kleineveldenbeleid eveneens benoemd als een maatschappelijke randvoorwaarde. Het winningsplan bevat geen regeling omtrent het uitvoeren van effectieve nulmetingen en evenmin is er sprake van een projectafstemmingsprogramma. Hiermee is aldus nog niet voldaan aan de maatschappelijke randvoorwaarden voor gaswinning uit de kleine velden, hetgeen volgens de gemeente in de weg staat aan het instemmen met het geactualiseerde winningsplan.

Advies provincie Friesland

Gelet op de zorg bij omwonenden over de gevolgen van bodembeweging adviseert de Provincie Friesland om nulmetingen uit te voeren.

Advies Wetterskip Fryslân

Uit de analyse van het Wetterskip van het watersysteem ter plaatse in relatie tot de voorgenomen actualisatie van de gaswinning op zich, komen geen bijzondere aandachtspunten naar voren die in dit geval een negatief advies vanuit een oogpunt van waterbeheer zouden rechtvaardigen. Het voorgaande laat overigens onverlet dat de opgetreden en nog op te treden bodemdaling op termijn een nadelige invloed heeft op de mate van ophoging van bijvoorbeeld boezem- en/of lokale kaden en het functioneren van kunstwerken. Deze schade zal het Wetterskip daarom in voorkomende gevallen op de reguliere wijze verhalen op de delfstoffenwinner.

5.4.3. Beoordeling

Bodembeweging bestaat uit bodemdaling en bodemtrilling. Voor de productie uit het gasveld Oldelamer geldt dat het risico op schade ten gevolge van bodembeweging beperkt is.

De verwachte bodemdaling is zeer gering en leidt naar verwachting niet tot schade aan bebouwing. Mocht de periodiek gemeten bodemdaling door gaswinning afwijken van de huidige voorspelling dan moet de Vermilion een gewijzigd winningsplan indienen.

Ten aanzien van bodemtrilling kunnen gasvelden in het kader van de SRA geïnclassificeerd worden in drie risicocategorieën: risicocategorie I, risicocategorie II of risicocategorie III. Hierbij is het risico op schade door een beving in risicocategorie I kleiner dan in risicocategorie II en in risicocategorie II weer kleiner dan in risicocategorie III. De risicocategorie wordt bepaald door de combinatie van scores op zowel ondergrondse (kans op optreden) en bovengrondse factoren (mogelijk effect van een beving) die de hoogte van het risico (kans x effect) kunnen beïnvloeden. Om die reden is er geen algemene duiding per risicocategorie te geven. TNO classificeert, net als Vermilion, het gasveld Oldelamer in risicocategorie I vanwege de verwaarloosbare kans op een trilling.

De minister constateert dat SodM en de Tcbb het aannemelijk vinden dat de kans op schade door de gaswinning beperkt is. De kans op beven is immers verwaarloosbaar. Daarmee onderschrijven SodM en TNO de conclusie van Vermilion.

Gelet hierop is de minister van mening dat het belang van de veiligheid voor omwonenden, gebouwen en infrastructuur niet in het geding is.

In de Kamerbrief van 30 mei 2018 (Kamerstukken II 2017/18, 33529, nr. 469) over gaswinning uit kleine velden heeft de minister aangegeven dat gaswinning in eigen land, waar dit veilig en verantwoord kan, de voorkeur heeft boven import en dat daarvoor wel voldoende rekening moet worden gehouden met de maatschappelijke randvoorwaarden. Vervolgens beschrijft de brief welke maatschappelijke randvoorwaarden de minister ziet (gebiedsrestricties, schadeafhandeling, betrokkenheid van de omgeving en ontmanteling en verwijdering van infrastructuur) en volgens welke werkwijze daar nu invulling aan wordt gegeven. In Kamerbrieven van latere datum is van de voortgang van de door de minister genoemde maatschappelijke randvoorwaarden beschreven. Genoemde brief is een beleidsbrief en vormt geen uitbreiding van het wettelijke toetsingskader dat gevormd wordt door de artikelen 34, 35 en 36 van de Mijnbouwwet.

Gelet op het geactualiseerde winningsplan Oldelamer, het toetsingskader uit de Mijnbouwwet en de adviezen van de adviseurs, meent de minister dat het passend is dat Vermilion geen extra maatregelen voorstelt ter voorkoming van schade door bodembeweging in het geactualiseerde winningsplan Oldelamer. SodM houdt toezicht op de naleving van de algemene bepalingen en regels ter voorkoming van schade door bodembeweging als gevolg van de gaswinning op basis van het geactualiseerde winningsplan Oldelamer. In het geval dat (onverwacht) zorgen zouden ontstaan bij de toezichthouder SodM over de gaswinning, kan SodM de gaswinning stilleggen en een onderzoek instellen. De minister vindt het belangrijk dat de decentrale overheden van een dergelijke situatie op de hoogte worden gesteld.

Adequate schaderegeling en onafhankelijk orgaan voor afwikkeling schade als gevolg van gaswinning.

Bij besluit van 5 juni 2020 heeft de minister een onafhankelijke landelijke Commissie Mijnbouwschade ingesteld. Hierdoor is er één loket voor schade

vanwege mijnbouw. Het uitgangspunt bij de schadeafhandeling is dat deze laagdrempelig, transparant, deskundig en onafhankelijk is. Sinds 1 juli 2020 kunnen inwoners hun schades vanwege mijnbouw aan deze commissie voorleggen via www.commissiemijnbouwschade.nl.

De Commissie Mijnbouwschade onderzoekt onder meer de oorzaak van de schade waardoor de bewijslast van gedupeerden wordt verlicht. Bij de uitvoering van haar taak zal de Commissie Mijnbouwschade de bepalingen van het civiele aansprakelijkheids- en schadevergoedingsrecht toepassen met inachtneming van het "Protocol voor de behandeling van meldingen van schade als gevolg van bodembeweging door aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van olie- en gaswinning uit of olie- en gasopslag in een klein veld". Het advies dat de commissie uitbrengt over de oorzaak, het causaal verband, de hoogte en de verdeling van de schade is bindend voor de mijnbouwonderneming. De mijnbouwonderneming heeft daarvoor een overeenkomst gesloten met de Staat (de minister van Economische Zaken en Klimaat).

Gebouwschade mijnbouwactiviteit

De minister heeft in zijn kamerbrief van 21 december 2018 (Kamerstukken II 2017/18, 32849, nr. 156) aangegeven dat de uiteindelijke monitoring technisch zinvol moet zijn, voor burgers uitlegbaar en niet tot onnodige onrust moet leiden. De Tcbb is in haar advies van 6 september 2018 aan de minister tot de conclusie gekomen dat de nulmeting of bouwkundige opname van beperkte waarde is bij het vaststellen of er schade is als gevolg van mijnbouw. De Tcbb stelt zich op het standpunt dat versnellingsmeters van groter nut zijn en doet een voorstel om de wijze van monitoring te laten afhangen van de complexiteit van het gasveld en noemt twee monitoringsklassen, waarbij in het ene geval geen additionele monitoring vereist is en in het andere geval wel. De minister zet nu vooral in op het plaatsen van versnellingsmeters in de gevallen waar dat noodzakelijk is. De eerstgenoemde monitoringsklasse is bedoeld voor gasvelden waar geen tot verwaarloosbare seismische activiteit wordt verwacht.

Omdat het gasveld Oldelamer een verwaarloosbare kans op een beving kent en het netwerk reeds in 2019 is uitgebreid stelt de minister vast dat er geen additionele versnellingsmeters vereist zijn. Daar komt bij dat het KNMI-netwerk in staat is om trillingen vanaf 1.5 op de schaal van Richter op te merken. De Tcbb bevestigt in haar advies dat zij het bestaande seismische netwerk van het KNMI voldoende acht voor de monitoring van seismische activiteit in het gasveld Oldelamer.

Schade kunstwerken

Wetterskip Fryslân geeft aan dat een verdere voortzetting van de winning negatieve effecten heeft op de mate van ophoging van kunstwerken. De verwachte bodemdaling is echter gering en leidt naar verwachting niet tot schade aan bebouwing. De bodemdaling wordt in dit gebied om de 5 jaar gemeten. De resultaten worden gepubliceerd op www.nlog.nl. Wetterskip Fryslân is dan in staat om de effecten van de gaswinning op boezemkaden en kunstwerken vast te stellen. Wetterskip Fryslân kan, indien daar aanleiding toe is, een opgaaf verstrekken van de te nemen maatregelen welke door Vermilion vergoed dienen

te worden. Vermilion en Wetterskip Fryslân hebben hierover een overeenkomst gesloten.

DGKE-WO / 20130965

Conclusie

De minister constateert mede op basis van de adviezen van SodM, TNO en de Tcbb dat de kans op bevingen als gevolg van gaswinning uit het gasveld Oldelamer verwaarloosbaar is. Op basis hiervan constateert de minister dat de veiligheid van omwonenden niet in het geding is. De minister stelt vast dat de gevraagde productieduur niet leidt tot een andere beoordeling van de risico's voor omwonenden, gebouwen en infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan dan is beoordeeld in het instemmingsbesluit van 14 juni 2004. Tevens stelt de minister vast dat de winning veilig en verantwoord kan plaatsvinden.

5.4.4. Zienswijzen

Een reactie op de zienswijzen over schade door bodembeweging is gegeven in de Nota van Antwoord onder punt 4. Gelet op de zienswijzen met betrekking tot schade door bodembeweging zijn er geen gronden om het ontwerpinstemmingsbesluit Oldelamer inhoudelijk te wijzigen.

5.5. Natuur en milieu

5.5.1. Winningsplan

Vermilion geeft aan dat de bodemdaling zeer geleidelijk verloopt, met een uiterst geringe hellingshoek en dat de opbouw van een bodemdalingssom jaren duurt, zodat er geen plotselinge veranderingen plaatsvinden. Een helling met een uiterst geringe hellingshoek is niet merkbaar en heeft geen effecten op natuur en milieu. Voorts is er geen oorzaak-effectrelatie bekend waarmee bodemtrillingen kunnen leiden tot schade aan natuur en milieu. Daarom worden schadelijke effecten op natuur en milieu ten gevolge van bodemtrillingen niet verwacht.

Het relatieve waterpeil wordt beïnvloed door de bodemdaling en het is mogelijk dat er op zeker moment aanpassingen nodig zijn om vernatting te voorkomen. Bij de beoordeling van bodemdalingsgevolgen hanteert Wetterskip Fryslân in het algemeen een kritische grens van 5 cm. Bij bodemdaling tot 5 cm is geen compensatie voor het watersysteem noodzakelijk, tenzij de veiligheid in het geding is. De gevolgen van de bodemdaling op het waterpeil zal Vermilion bespreken met Wetterskip Fryslân.

De locatie van het gasveld Oldelamer ligt aan de zuidkant tegen het Natura2000 – gebied "Rottige Meenthe & Brandemeer". Naar verwachting zal een gedeelte van de bodemdaling optreden binnen dit gebied. Daarom is een uitgebreide natuurtoets aan het winningsplan toegevoegd, waarin de effecten op natuur en milieu zijn onderzocht. Uit het onderzoek blijkt dat negatieve effecten op beschermde natuurwaarden op voorhand zijn uit te sluiten. Er is geen nader onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

De gevolgen voor de leefomgeving van de productie, zoals emissies naar de lucht, geluid, externe veiligheid, bodemverontreiniging en grond- en

oppervlaktewaterverontreiniging worden beoordeeld in de omgevingsvergunning milieu van de mijnbouwlocatie. De onderhavige mijnbouwlocatie (Oldelamer -01/-02) is een bestaande locatie waarvoor op 22 februari 2018 een omgevingsvergunning is verleend (DGETM-EO/18031972). De omgevingsvergunning voor de boring van de aftakking is nog niet aangevraagd.

DGKE-WO / 20130965

5.5.2. Adviezen

Advies SodM

Met de beoordeling van de nadelige gevolgen voor het milieu is gekeken naar de mee geproduceerde stoffen, het afblazen of affakkelen van koolwaterstoffen en het gebruik van hulpstoffen. Advisering over andere nadelige gevolgen voor het milieu vindt plaats bij andere vergunningen dan dit winningsplan.

Vermilion beschrijft dat (formatie) water en aardgascondensaat mee worden geproduceerd. Het condensaat is een fractie van het aardgas welke condenseert tijdens de gasproductie als gevolg van temperatuur- en drukverlaging. Het condensaat wordt samen met het aardgas via een ondergrondse transportleiding getransporteerd naar een aardgasbehandelingsstation. Het geproduceerde water wordt via vrachtwagens afgevoerd. Afblazen en affakkelen van aardgas beperkt zich tot onderhouds- en inspectiewerkzaamheden. Er worden geen (hulp)stoffen in de ondergrond gebracht.

De bodemdaling kom door gaswinning uit het gasveld Oldelamer overlapt met een Natura2000 gebied. Vermilion heeft daarom een natuurtoets laten uitvoeren waarin de effecten op natuur en milieu zijn onderzocht. Vermilion stelt op basis daarvan dat negatieve effecten op de natuur zijn uit te sluiten.

Op basis van deze informatie vindt SodM het aannemelijk dat het risico op nadelige gevolgen voor het milieu beperkt is en ziet daarom geen aanleiding om aanvullende voorwaarden op dit punt te adviseren.

Advies gemeente De Fryske Marren

De gemeente De Fryske Marren vindt dat het winningsplan onvoldoende inzicht geeft in de gevolgen van de voorgenomen activiteiten voor de natuur en het milieu. Ook zijn de gevolgen van de nieuwe diepe boring op het milieu niet in kaart gebracht. Voorts is de gemeente van mening dat de verwachte bodemdaling van 1 tot 4,5 mm niet is onderbouwd en is er sprake van een grote meeton nauwkeurigheid van 2 tot 5 mm.

Ten slotte constateert de gemeente dat er geen rekening wordt gehouden met de autonome bodemdaling van 10 tot 50 cm in de afgelopen 50 jaar. Er dient volgens de gemeente rekening te worden gehouden met zowel de historische als de autonome bodemdaling bij de beoordeling van de gevolgen voor de natuur.

Advies provincie Friesland

De begrenzing van het gasvoorkomen stopt exact naast de grens van het naastgelegen natuurgebied De Rottige Meenthe & Brandemeer. Bij een grotere bodemdaling dan voorspeld raakt de bodemdaling ook het natuurgebied. Omdat

de grens nu stopt bij het natuurgebied is een effectonderzoek verricht. Bovenop de autonome bodemdaling die al in het gebied aanwezig is, kan bodemdaling door gaswinning mogelijk al effect hebben op populaties en daarmee op de Natura-2000 doelstelling. De provincie verzoekt om de winning te stoppen en alsnog nader onderzoek te verrichten als uit eerste metingen blijkt dat de bodemdaling sneller intreedt dan voorspeld en te voorkomen dat de daling doorzet naar meer dan 5 cm.

5.5.3. Beoordeling

Van de onderdelen die in het winningsplan beoordeeld worden kan het onderdeel bodembeweging mogelijk gevolgen hebben voor natuur en milieu. Bodembeweging is de verzamelnaam voor bodemdaling en bodemtrillingen. Voor wat betreft mogelijke effecten van bodemtrillingen op natuur en milieu kan in algemene zin gesteld worden dat alleen uitzonderlijk zware trillingen gevolgen zouden kunnen hebben voor natuur en milieu. Dat is bij gaswinning uit het gasveld Oldelamer niet aan de orde. De minister stelt in algemene zin dat een effect van bodemdaling zou kunnen zijn dat het grondwaterpeil in relatieve zin kan worden beïnvloed, dat wil zeggen dat het water hoger kan komen te staan ten opzichte van het maaiveld. Dit kan leiden tot vernatting en daarmee tot nadelige (en voordelige) gevolgen voor natuur en milieu. Het waterschap kan deze gevolgen tegengaan door het waterpeil aan te passen.

Gezien de geringe bodemdaling die wordt verwacht als gevolg van de gaswinning van maximaal 3,1 cm (waarvan 1 tot 2 cm al is opgetreden) in het diepste deel van de bodemdalingsskom, worden er geen effecten op de waterhuishouding als gevolg van de bodemdaling door gaswinning verwacht. De bodemdalingsskom van het gasveld Oldelamer heeft een zeer kleine overlap met het Natura2000-gebied "Rottige Meenthe & Brandemeer". De overlap ligt aan de rand van de bodemdalingsskom. De maximale cumulatieve bodemdaling bedraagt daar 0,5 tot 1,5 cm, waarvan een deel al is opgetreden door gaswinning uit het verleden. Voor de waterhuishouding zijn streefpeilen bepaald. Het natuurgebied binnen de bodemdalingsscontour bestaat uit meerdere kleine bemaalingspeilgebieden. De bodemdalingssverschillen per peil vak zijn kleiner dan 1 cm. Hierdoor worden geen negatieve effecten verwacht. Indien het waterschap besluit om het peil niet de bodemdaling te laten volgen, maar gelijk te houden ten opzichte van NAP, treedt vernatting op, doordat de peilen gehandhaafd blijven, de bodem daalt en de drooglegging hierdoor verkleint. Dit is echter zo beperkt dat er geen sprake is van een effect.

Het gasveld Oldelamer strekt zich niet uit tot milieubeschermingsgebieden zoals een grondwaterbeschermingsgebied of waterwingebied. Bij de beoordeling van winningsplannen en de effecten van gaswinning op natuur en milieu, wordt uitgegaan van de bodemdaling die optreedt als gevolg van de gaswinning. Autonome bodemdaling wordt hier niet bij betrokken, omdat dit ook optreedt als er geen gas zou worden gewonnen.

Bij de beoordeling van bodemdalingsschade en -herstel hanteert het waterschap doorgaans een kritische grens van 5 cm. Bij bodemdaling tot 5 cm is geen

compensatie voor het watersysteem noodzakelijk, tenzij de veiligheid in het geding is. Het is de minister niet gebleken dat dat in dit geval anders is. Gezien de geringe bodemdaling aan het einde van de winning van maximaal 3,1 cm en de afstand tot de grond- en drinkwaterbeschermingsgebieden concludeert de minister, mede op basis van het advies van SodM dat door de bodemdaling als gevolg van de gaswinning geen nadelige gevolgen voor natuur en milieu zullen ontstaan.

Omgevingsvergunning

Om uit het gasveld Oldelamer te kunnen winnen heeft Vermilion een winningsplan nodig waarmee de minister heeft ingestemd. Daartoe strekt onderhavige procedure.

Daarnaast heeft Vermilion een omgevingsvergunning nodig voor (-) de inrichting waarbinnen, of het mijnbouwwerk waarmee de daadwerkelijke gaswinning en de daarmee verband houdende werkzaamheden plaatsvinden (de zogenaamde installatie) en (-) het boren van de aftakking.

De eerstbedoelde omgevingsvergunning is verleend bij besluit van 22 februari 2018. Hierbij zijn de milieugevolgen beoordeeld die niet samenhangen met bodembeweging vanwege gaswinning. Deze milieugevolgen worden niet betrokken in onderhavige instemmingsprocedure.

De omgevingsvergunning voor het boren van de aftakking heeft Vermilion nog niet aangevraagd.

Conclusie

De minister constateert in zijn beoordeling dat het voldoende aannemelijk is gemaakt dat de geringe bodemdaling en een verwaarloosbare kans op bodemtrilling niet leiden tot nadelige effecten op natuur en milieu die ertoe moeten leiden dat de minister een voorschrift op moet nemen of niet in kan stemmen met het winningsplan.

5.5.4. Zienswijzen

Een reactie op de zienswijzen over natuur en milieu is gegeven in de Nota van Antwoord onder punt 5. Gelet op de zienswijzen met betrekking tot natuur en milieu zijn er geen gronden om het ontwerp-instemmingsbesluit Oldelamer inhoudelijk te wijzigen.

5.6. Overige onderwerpen

5.6.1. Adviezen

Advies gemeente De Fryske Marren

Het maatschappelijk draagvlak voor gaswinning ontbreekt volgens de gemeente, als gevolg van de situatie in Groningen en de gestelde klimaatdoelen ten aanzien van het terugdringen van uitstoot van broeikasgassen. Er wordt daarom geadviseerd om de focus volledig op duurzame energie te leggen en toestemming aan nieuwe gaswinning te onthouden.

De gemeente vindt dat in het winningsplan sprake is van onzekere factoren (precieze ligging van de boring en de duur van de boring zelf/maken van de aftakking) die van belang zijn voor de inschatting van veiligheidsrisico's. Daarbij is

de gemeente van mening dat het winningsplan niet compleet is, omdat de beschrijving ten aanzien van de verwachte hoeveelheid aanwezige delfstoffen en de ligging ervan, het aanvangstijdstip en de duur van de winning en de hoeveelheden jaarlijks te winnen delfstoffen, onvoldoende is c.q. ontbreekt. Daarbij ontbreken in het winningsplan overwegingen over de wijze waarop Vermilion de communicatie wil aanpakken.

Ten slotte heeft de gemeente geen zicht op de cumulatieve gevolgen van gaswinning in de regio. Er wordt gevraagd om een totaaloverzicht van het effect van alle winningen in de regio tezamen, zodat er beter kan worden geadviseerd en er meer duidelijkheid is voor de inwoners.

Advies gemeente Weststellingwerf

De gemeente Weststellingwerf geeft aan dat de gemeenteraad negatief staat tegenover nieuwe boringen naar aardgas. Het College van B&W heeft zich op het standpunt gesteld geen medewerking te willen verlenen aan ontwikkelingen op het gebied van gaswinning omdat het niet zou passen bij het streven naar verduurzaming, niet past bij de energietransitie en niet past in hun beeld van het afbouwen van de gaswinning. Derhalve wordt geadviseerd om niet in te stemmen met het geactualiseerde winningsplan Oldelamer.

Met het nieuwe winningsplan wordt naar gas geboord onder de grond van de gemeente De Fryske Marren. De gemeente Weststellingwerf vraagt zich af waarom de boring niet wordt uitgevoerd vanuit de gemeente De Fryske Marren en of de gemeente De Fryske Marren wordt betrokken bij de omgevingsvergunning-aanvraag.

Advies provincie Friesland

De provincie adviseert om zorg te dragen voor een goede verdeling van de lusten en lasten en zeggenschap bij mijnbouwactiviteiten, waarbij er ook baten terugvloeien naar het gaswinningsgebied.

Voorts verzoekt de provincie dat bij instemming met dit winningsplan er de voorwaarde aan wordt gekoppeld dat goede communicatie met inwoners plaatsvindt. Dit sluit aan bij de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 19 april 2017 over project gaswinning Oppenhuizen.

Advies Wetterskip Fryslân

Het bestuur van Wetterskip Fryslân is principieel tegen nieuwe gaswinningen en ondersteunt van harte de doelstellingen ten aanzien van de energietransitie waarbij er een afbouw plaatsvindt van het gebruik van fossiele brandstoffen. Een verdere ontwikkeling van aardgaswinningen leidt volgens het Wetterskip niet tot een versnelling van de transitie naar duurzaamheid. In dat kader wordt gevraagd kritisch te zijn ten aanzien van nieuwe en bestaande gaswinningen en oog te hebben voor de communicatie met bewoners van gaswingegebieden, zeker wanneer ook sprake is van risico op bodemtrilling.

Alles overziend heeft het Wetterskip op dit moment en in deze situatie evenwel geen overwegende bezwaren tegen het voorliggende winningsplan Oldelamer.

5.6.2. Beoordeling

De minister is zich bewust van de omgeving waarin mijnbouwactiviteiten plaatsvinden en onderschrijft het belang van de in paragraaf 5.6.1 opgenomen adviespunten. Bij de beoordeling van de overige adviezen is van belang te weten dat de af te wegen belangen en relevante feiten in het licht staan van het volgens de wet te nemen besluit. De aanvraag inclusief de adviezen worden getoetst en gewogen in het licht van de in de Mijnbouwwet opgenomen toetsingsgronden. Uitsluitend die onderdelen van een advies die relevant zijn voor de beoordeling van een aanvraag aan de hand van de in de Mijnbouwwet opgenomen gronden, kunnen door de minister bij zijn besluit worden betrokken en kunnen eventueel leiden tot voorschriften aan het besluit. Onderdelen van een advies die zien op andere zaken dan waar de toetsingsgronden op zien, kunnen formeel juridisch geen rol spelen in het besluit van de minister en leiden dus niet tot het opnemen van een voorschrift in het besluit.

Communicatie

De minister merkt op dat verschillende overheden hebben geadviseerd om de omwonenden en de adviseurs transparant te informeren. De minister onderschrijft dat communicatie zowel door Vermilion, als door de minister naar omwonenden zorgvuldig, transparant en publieksvriendelijk moet plaatsvinden, zodat omwonenden goed worden geïnformeerd over de (gevolgen van de) gaswinning. De minister zal zorgdragen voor een goede en transparante communicatie over het besluitproces, waaronder de informatieavond voor omwonenden.

Tevens wijst de minister op de 'Gedragscode gaswinning kleine velden' die op 7 september 2017 vanuit de koepelorganisatie van Nederlandse gasproducenten (NOGEPA) is uitgebracht. Vermilion is hierbij aangesloten. Hoofdstuk 5 bevat afspraken over goede, open en transparante communicatie en contact met de omgeving. In de gedragscode is onder andere opgenomen dat de initiatiefnemer, in dit geval Vermilion, zorgt voor het beschikbaar stellen van informatie en het contact met belanghebbende onderhoudt in alle fasen van de activiteiten, waarbij belanghebbenden bij relevante projectwijzigingen of inzichten actief worden geïnformeerd.

De gegevens met betrekking tot bodemdaling, die Vermilion op basis van het meetplan moet aanleveren, worden openbaar gemaakt op www.nlog.nl (op het tabblad mijnbouw-effecten). De minister vertrouwt erop dat Vermilion conform de hiervoor genoemde eigen gedragscode ook open en transparant communiceert over de bodemdalingsgegevens.

Compleetheid van de ingediende stukken

De minister heeft het verzoek tot wijziging van het instemmingsbesluit getoetst op compleetheid. Het verzoek voldoet aan de huidige eisen waar een winningsplan aan moet voldoen op grond van de Mijnbouwwet.

Anders dan gemeente De Fryske Marren stelt, bevat het geactualiseerde winningsplan Oldelamer de maximaal nog te winnen hoeveelheid aardgas (528 miljoen Nm³) en de periode van winning (tussen het moment van afgifte van de instemming tot en met 31 december 2039). Ook vermeldt het winningsplan de

verwachte toekomstige gasproductie per jaar. Zie de productievoorspellingen in de figuren 5-2 en 5-3 op p. 27 van het winningsplan.

DGKE-WO / 20130965

Cumulatieve gevolgen gaswinnings

Ingaan op alle cumulatieve gevolgen van alle gaswinnings binnen een regio zonder dat er een relatie is met de te beoordelen gaswinning in het winningsplan, valt buiten het beoordelingskader van dat betreffende winningsplan. Mocht er bij de beoordeling van een winningsplan overlap zijn met bijvoorbeeld de bodemdalingskom van een ander winningsplan, dan zal dat in het te beoordelen winningsplan, het daarin opgenomen kaartmateriaal en de daarop gegeven advisering worden aangegeven. Voorts beoordeelt de minister of sprake is van planmatig beheer: een andere gebruiksvorm van de ondergrond mag door de gaswinning niet ongewenst onmogelijk gemaakt worden. Mocht dit wel het geval zijn, dan kan het verzoek tot instemming worden afgewezen.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat op de website www.nlog.nl een interactieve kaart staat waarop alle vergunde mijnbouwactiviteiten te vinden zijn. De minister stimuleert overigens het opstellen van goede en heldere kaarten en informatie. Uit het winningsplan blijkt dat er geen overlap van de bodemdalingskom is met de bodemdalingskom van omliggende velden. De minister heeft echter wel aan TNO gevraagd om een kaart met duiding te maken van de bodemdalingskom van Oldelamer en omliggende gasvelden.

Lusten en lasten

In zijn brieven aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2015/16, 31 239, nrs. 211 en 254) heeft de minister de toezegging gedaan om samen met de energiesector, overheden en maatschappelijke organisaties de lusten en lasten voor mijnbouw, hernieuwbare energie en het hoogspannings- en gastransportnet te verkennen. Overigens wijst de minister erop dat hoofdstuk 7 van de "Gedragscode gaswinning kleine velden" afspraken bevat over de maatregelen (lusten) in de omgeving van een mijnbouwlocatie. Enerzijds kunnen waar mogelijk lokale of regionale ondernemers betrokken worden in de uitvoering van een project en anderzijds stelt de initiatiefnemer kennis en middelen beschikbaar om een positieve bijdrage aan de omgeving te leveren. De minister gaat ervan uit dat Vermilion zich inzet voor de omgeving, en daarover ook communiceert met de omgeving. De opbrengsten van de gaswinning voor de staat vloeien in de staatskas en komen dus ten gunste van alle inwoners van Nederland.

Afgenomen maatschappelijk draagvlak voor gaswinning

Meerdere adviseurs wijzen op de transitie naar het gebruik van duurzame energie. Zij adviseren om kritisch te zijn ten aanzien van nieuwe gaswinnings omdat de energietransitie niet gestimuleerd wordt met een toename van de productie van fossiele brandstoffen zoals aardgas. De minister verwijst naar hoofdstuk 2 van dit besluit voor een uiteenzetting van het beleid voor gaswinning in Nederland in samenhang met de energietransitie. De strekking daarvan is dat ondanks de versnelde transitie naar duurzame energie, aardgas de komende decennia nog nodig blijft voor het verwarmen van een groot deel van de huizen en voor het realiseren van een betrouwbare elektriciteitsvoorziening, en dat de winning uit

kleine velden in Nederland in beginsel de voorkeur heeft boven import uit het buitenland.

DGKE-WO / 20130965

Uitvoeren boring

Voor de boring van de aftakking is een omgevingsvergunning vereist. Op grond van artikel 6.1, eerste lid, van het Besluit omgevingsrecht worden burgemeester en wethouders van de gemeente(n) waar de aftakking wordt gerealiseerd, als adviseur betrokken bij de besluitvorming omtrent de omgevingsvergunning. Op grond van artikel 6.1, derde lid, van het Besluit omgevingsrecht zal ook de provincie Friesland hierbij advies kunnen uitbrengen. De minister zal aan deze bepalingen uitvoering geven nadat Vermilion de omgevingsvergunning daadwerkelijk heeft aangevraagd, en meer bekend is over de loop van de beoogde aftakking en de bijbehorende boringen.

5.6.3. Zienswijzen

Een reactie op de zienswijzen over de overige onderwerpen is gegeven in de Nota van Antwoord onder punt 6. Gelet op de zienswijzen met betrekking tot de overige onderwerpen zijn er geen gronden om het ontwerp-instemmingsbesluit Oldelamer inhoudelijk te wijzigen.

6. Eindbeoordeling

Gelet op het winningsplan en de adviezen komt de minister samenvattend tot de volgende voorlopige beoordeling van het geactualiseerde winningsplan Oldelamer.

Planmatig beheer

De minister stelt vast dat SodM, mede op basis van een hiertoe door TNO uitgebracht advies, het geactualiseerde winningsplan Oldelamer voldoet aan de wettelijke eisen en overeenstemt met de principes van planmatig beheer. De winning uit het gasveld Oldelamer betreft een voortzetting van een eerdere gaswinning. Andere gebruiksvormen van de ondergrond zijn niet voorzien. Voortzetting van gaswinning uit het gasveld Oldelamer past dan ook in het planmatig gebruik van de ondergrond. Gelet hierop is de minister van oordeel dat het geactualiseerde winningsplan Oldelamer overeenstemt met de principes van planmatig beheer.

Bodemdaling

De minister stelt, gezien de adviezen van SodM, TNO en de Tcbb vast dat het aannemelijk is dat de te verwachten bodemdaling als gevolg van de gaswinning in het gasveld Oldelamer maximaal 3,1 cm (waarvan een deel al is opgetreden) zal bedragen.

Op grond hiervan ziet de minister in de te verwachten bodemdaling geen aanleiding om instemming te weigeren of om beperkingen of voorschriften ten aanzien van de bodemdaling aan zijn instemming te verbinden.

Bodemtrilling

Met betrekking tot bodemtrilling stelt de minister vast dat Vermilion voor het winningsplan Tietjerk de SRA conform de leidraad heeft uitgevoerd. SodM en TNO

kunnen zich vinden in plaatsing in de laagste risicocategorie, risicocategorie I. De minister stelt vast dat voor het gasveld Oldelamer de berekende kans op een geïnduceerde beving verwaarloosbaar is. Hierdoor zijn aanvullende onderzoeken of maatregelen niet nodig.

Op grond hiervan ziet de minister geen aanleiding om instemming te weigeren of om beperkingen of voorschriften ten aanzien van de bodemtrilling aan zijn instemming te verbinden.

Schade door bodembeweging

De minister constateert op basis van de adviezen van SodM, TNO en de Tcbb dat het risico op schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan ten gevolge van gaswinning in gasveld Oldelamer verwaarloosbaar is. Mocht er desondanks toch schade optreden dan is dat lichte, niet constructieve schade. Daarbij rust op Vermilion op basis van de Mijnbouwwet een zorgplicht om mijnbouwschade en onveilige situaties te voorkomen. Dit omvat tevens vergoeding van de kosten voor eventuele waterhuishoudkundige maatregelen die noodzakelijk zijn vanwege de door de gaswinning veroorzaakte bodemdaling. Als er desondanks toch schade ontstaat door de gaswinning, dan dient Vermilion deze schade - op basis van de aansprakelijkheid zoals geregeld in artikel 6:177 van het Burgerlijk Wetboek - te vergoeden.

Natuur en milieu

De minister constateert dat, gezien de geringe toekomstige bodemdaling die wordt verwacht als gevolg van de gaswinning, van minder dan 3,1 cm in het diepste deel van de bodemdalingsskom, en gelet op de verwaarloosbare kans op bodemtrillingen Vermilion voldoende aannemelijk heeft gemaakt dat er niet zodanige gevolgen zijn voor natuur en milieu dat instemming met het winningsplan moet worden geweigerd of daarin voorschriften of beperkingen zou moeten opnemen.

Conclusie

Gelet op het bovenstaande ziet de minister geen aanleiding om in het belang van de veiligheid voor omwonenden of het voorkómen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan, in het belang van het planmatig gebruik of beheer van delfstoffen, of gelet op de nadelige gevolgen voor milieu of natuur, de instemming met het geactualiseerde winningsplan Oldelamer geheel of gedeeltelijk te weigeren.

Op grond van het bovenstaande stemt de minister in met het geactualiseerde winningsplan Oldelamer zoals ingediend op 9 januari 2019 (gedateerd 9 januari 2018). Dit betekent dat:

- Er tot en met 31 december 2039 aardgas mag worden geproduceerd uit het Oldelamer gasveld.
- Er nog maximaal 528 miljoen Nm³ aan aardgas gewonnen mag worden uit het Oldelamer gasveld.
- Er een cumulatief volume van maximaal 2.596 miljoen Nm³ aan aardgas gewonnen mag worden uit het Oldelamer gasveld.

Omdat het winningsplan Oldelamer waarmee was ingestemd op 14 juni 2004 zag op gaswinning tot en met 2016, heeft dit winningsplan zijn werking sinds 1 januari 2017 verloren.

DGKE-WO / 20130965

7. Besluit

Gelet op de inhoud van het door Vermilion ingediende geactualiseerde winningsplan Oldelamer en de hierover ingewonnen adviezen,

overwegende dat de winning door Vermilion vanuit het gasveld Oldelamer op grond van artikel 34, eerste lid, van de Mijnbouwwet plaats dient te vinden overeenkomstig dit ingediende winningsplan, en gelet op de artikelen 34, derde lid, en 36, tweede lid, van de Mijnbouwwet;

besluit de minister van Economische Zaken en Klimaat in te stemmen met het winningsplan Oldelamer van Vermilion Energy Netherlands B.V. (gedateerd 9 januari 2018, versie 2.0), welke is ingediend op 9 januari 2019. Vermilion Energy Netherlands B.V. verkrijgt hiermee een termijn tot en met 31 december 2039 om nog maximaal 528 miljoen Nm³ aardgas te winnen met een maximaal cumulatief productievolume van 2.596 miljoen Nm³ voor het gasveld Oldelamer.

De minister van Economische Zaken en Klimaat,
namens deze:

MT-lid directie Warmte en Ondergrond

Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd. Geen beroep kan worden ingesteld door een belanghebbende aan wie redelijkerwijs kan worden verweten dat hij geen zienswijze over het ontwerp van dit besluit naar voren heeft gebracht.

Voor meer informatie over de rechtsmiddelen die u kunt aanwenden tegen een besluit van de overheid, verwijs ik u naar de brochure 'rechtsmiddelen (bezwaar en beroep) tegen beslissing overheid'. Dit document kunt u vinden op www.nlog.nl onder procedures - vergunningen.